

HIBRU

*GODNA NYAN NDINA NYAEK TIGA ANGWA VAK
NIN KAT VISIMOGWINDI*

¹ Tamba God nima sakwt njambi nima sakwat vapmba tamba la profet kat wandi maa ndi nin walanga kat mbutindi. ² Mbambala Godna nyan yalaa ndina nyaekna nyaangit nin kat mbutindi. God wandi. Wuna nyan njambwi nyana. Nat nimba nat nimbundawi nywaa ndina kwupmba ligandi waa wandi God. God wandi maa ndina nyan kipma nyinangwut kwanda kwanda aywaa kwutndi. ³ Godna nyan kat viga God apma vat yetinda vak vinin. Godna angwa vat nin kat visimogwindi. Kipma, nyinangwut, nya, mbak, mwuk, meik Godna nyan waa nyaangipmba ndina kwundimba wuka aywaa kwanda kwanda njivwa kwuka yi yaga ligandi. Nin kavle vak kat tiga limbwivat kiyalaan nyinangwutnat wokelaan njambwi nyana yaaginda taambamba ndaligandi. Nin kat kwunatinda njivwa ngilindi, God ndi kat wandi. Min apma nyan min. Ngi kat tiga wuna yaaginda naangimba nsaali waa wandi ma ndaa ligandi.

GODNA NYAN ENSEL KAT KWULATIGANDI

⁴ God wandi maa ndina nyan ensel kat kwulatigandi. God ndina si kwutaa katsonda vak vla ensel kat wupma ana katosndi. ⁵ Tamba God ndina nyan kat wandi.

Mbambala tiga ngini wuna nyanat tigiyam in.
Nat njambi god ndi kat wandi.

Wun mina nyaek vla ligowun. Min wuna nyan
vla ligamin waa wandi God.

Wan ndina nyan kat wanda nyaangit ensel kat
wupma ana wandi. ⁶ Tamba God ndina ngima
nyan kat kipmat ay mila wanda njimbla wandi.

Wuna ensel aywaa wuna nyana si kwutaa katso
ngwula god ndi ensel kat wandi.

⁷ Mwukno vlapm lakna wuna nyaangit wuka
ligandi. Wuna ensel ndinonimbun wunai waa
vapmba yi ya wuna njivwa kwuka ligandi waa
wandi God. ⁸⁻⁹ Ndina nyan kat wupma ana wandi.
Kapma vatna wandi. Ndi kat wandi.

Njambwi nyan, njimbla njimbla kipma
nyinangwut kat
vigä ligiyamin. Apma vak tivak mina yelavika
ligamin. Kavle vak tivak kat kai waligamin. Ngi
kat tiga min kat nima si kwiwun, njambwi
nyanat
ligiyandi waa wandi, God.

¹⁰⁻¹² Nat njimbla god ndina nyan kat wandi.
Njambwi nyan, tamba kipma nyinangwut
kwupmin.

Ngini kipma nyinangwut ngiligiandy. Kavle
waavvi
vla ngiligiandy. Min ana ngiligiamin. Njimbla
njimbla tigiyamin. Kita nyan waavvi klalaa
mbaatnda vak vla wupma kipma nyinangwut
mbaakiyamin. MBAAPMIN maa mandit kupi
nyinangwut
kipma tigiyandi. Min wupma ana ngiligiamin
waa
wandi God.

¹³ Nat njambi ndina nyan kat wandi

Wuna yaagindan naangimba min kwo ndaalı.

Min kat
kao yiliga nimba kat min kat tiga kwulakiy-
owun.

Min njivwa kai. Kwo ligiyamın waa wandı God.

Ensel kat wupma God ana wandı. ¹⁴ Ensel ndi
Godna njivwa kwutiga nimba ndi. God ndi kat
aywandı maa ndina mbapma wuleigiya nimba
kat ndi kat kwunatigandi.

2

GODNA NYAN NJAMBWI NYANA

¹ Kraist nima nyanga. Nin ndina kwundi wutapman yilanın. Ndina kwundi yigumba wuka yetigiyinan. Ndi kat kwagalalnın. ² Tamba God waa nyaangit ensel kat mbutndi, tat ta nimba kat mbutindi. Wan nyaangit ana kwo vala tindi. Wan nyaangit kat kwutaa yetilapman ya nimba kavle vat yiga yetilinja vak kat God vilaa ndi kat kavle vat yindi. ³ Mbambala nino nimbuń. Mbamvala nin kat kwunapmat ya Godna nyan mbukna nyaangit wutapman yineyan God nin kat nima vak kavle vat yigiyandi. Kavle vat yiga yetilina vak kat aywaa kwunapmat yandi. Wan apma nyaangit tat Kraist mbutini. Ngini ndinamba nyaangit wuta nimba wan apma nyaangit nin kat mbutinii. ⁴ Godna nyaangit nin kat mbuta nimba God ndi kat ava kwindi maa mbangi kwunatinja nima njivwa kwutindi. Nat nima sakwat nima njivwa kwutindi. Godna waaggan ndi kat ndina vat kwindi maa njivwa kwuka wan apma nyaangit mbutindi. Nima njivwa kwutinja njivwa vilaa nin

yelavintin. Ndi Godna nyangit mbutiga nimba ndi waa yelavintin.

⁵ Wan ngini ligiya kipma, wan kipmamba ligiya kwnda kwanda nda, tigiya nimba kat ana ensel viga ligiyandi. Ndinyangu wan kipmamba ligiya nda, tigiya nimba kat viga ligiyandi. God wupma wandi. Wan ngini ligiya kipma kat tamba ngwuk kat wowun. ⁶⁻⁸ Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Nin ndinyangu nima nimba ana nin. God nin manda kat nin kat yelavika limin. Manda kat nin kat kwunatigamin. Enselna kwupmba nin kat taagamin, tiganin. Nina si kwutaa katsomin. Kan kipmamba kwupma kwanda kwanda nda kat viga linangat kwupmin. Wan kwanda kwanda nda aywaa nina kwupmba taagamin, tigandi waa tamba la nyan piliwutndi.

Kwanda kwanda ndana njambwi nimba tinangat God nin kat wutndi. Tamba la nyan piliwukna nyaangit wata ana kak kiyaligandi. Mbambala ndinyangukwanda kwanda nda kat ana aywaa viga ligandi. ⁹ Nina kita nyan njambwi nyanyat tinda vak mina viga liganin. Ndi Jisasa. Ndi ndinyanguna mbangi klalaa yandi. Yanda njimbla enselna kwupmba lindi ninogwinala. Nin kat tiga kiyavat yandi. God waa kwundimba ya kiyandi maa God ndina si kwutaa nimamba katsondi. ¹⁰ Wan kipmana nda, wanda kwanda nda, ndinyangu aywaa ndina si kwutaa katsonjangat kwutndi God. Ndi ndinyangu nima sakwat ndina

apma vapmba yetinjangat wandi God. Ndi ndina nyanguat tinjangat waligandi. Ngi kat tiga ndina nyan kat aywandi, yandi. Kipman nima sakwat kavle vat ndinamba yiga yisondi maa wundumbu yindi. Yetilina kavle vak kat tamba viga lindi. Ngi kat tiga yalaa nin kat alipsiga kwunakiyandi.

11 Nin kat kwunatnda nyan Jisasagwi nino ndinai kwunatnda nimba nin kita mbaapmamba ligani. Ngi kat tiga nin kat yakwa nimba wavak kat ana wup yiligandi. **12** Kraist God kat wanda nyaangit tamba la nyan piliwutndi.

Wuna yakwa nimba kat minai liga vak visimogwigiyowun. Wuna mbaapmamba liga nimba kat min njambwi lima vat ndi kat visimogwigiyowun waa wandi Kraist God kat waa tamb la nyan piliwutndi.

13 Nat tamba la nyan Kraist waa nyaangit piliwutndi.

Ndinyangu God kat yelavika linja vak vla wunogwi yelavika ligiyowun waa wandi Kraist waa piliwutndi.

Nat nyan piliwutndi.

God wuna mbaapmamba taaganda nimba wuna nyaangu vla ligandi waa wandi Kraist waa tamba la nyan piliwutndi.

14 Kraistna mbaapmamba liga ndina nyanguvla liga nimba kipmamba mbango liga nimba ndi. Kraist ndino nimbu kipma ngaga yalaa ndinyanguna mbangi klandi. Mbangi klala kipmamba

liga wundumbuyindi. Kiyaga wundumbu yilaan nin kat kiyalina vat kwiliga nyan Seten kat kwulatndi. ¹⁵ Nin kipmamba liga tat kiyavak kat vaaka yetinin. Wan kavle vat ninamba ngilaa lindi. Wan kiyalina kavle vak kat Kraist kwulatndi maa kwo ligani. Ngini ana vaakiyanin. ¹⁶ Ndinyanguna mbangi klalaa yandi. Ensel kat kwunapmak ana yadi. Ndinyangukat kwunapmak yandi. ¹⁷ Nina mbangi klalaa liga yetilina vak kat viga lindi. Ngi kat tiga nin kat miwa yiga lindi. Ninai yila kavle vak kat God nin kat nyangi yiga linda maawut kat kwunatndi. Ana samat kwunatndi. Aywaa kwunatndi. ¹⁸ Kraist kipmamba yetindi mala kavle vat yila nyan yalaa ndi kat kavle vat ay mila wandi. Kavle vat ay ngwula wandeyan Kraist wan vak kat viga liga nin kat kwunakiyandi. Wan nyangit Kraist kat tamba wandi.

3

JISAS WAA NYAANGIT AWUK NGWULA

¹ Nina njambwi nyan Kraist kat samat nyaangit pilwupmat tigowun. Ngwuk Kraistna mbaapmamba tiga Juda ngwuk awuk ngwula. Ngwut nyinangwut klangweya vak kat yelavika liga nimba ngwuk. Kraist Jisas nin kat wan apma nyaangit yalaa mbutindi. Nin kat tiga Godna nyangi maawut kwunatigandi. Ngi kat tiga nina Hetpris vla ligandi. ² Kraist yalaa god ndi kat kwiya njivwa aywaa kwutndi. Ana kwutambiga kwagalandi. Tamba la nyan Moses ndino God ndi kat kwiya njivwa aywaa kwutndi.

Mbik kita lulu kwupmbik. ³ Mosesna si kwutaa samat katsolaa Jisasna si nimamba kwutaa katsoneyan wovuna. Ndi Moses kat kwulatigandi. Ndi Moses kat kwutndi. Kita nyan apma ngaykwutndeyan wan ngayna si ana nimamba kwutaa katsogiyanin. Ngay kwuta nyana si nimamba kwuta katsogiyanin. ⁴ Ngay avla ana laatigandi. Ngay aywaa ndu nyan kwutiga nda. kipmamba liga nda aywaa kwukna nyana God. ⁵ Moses ndi kat god kwiya njivwa apma vat aywaa kwutndi. Ndi Godna njivwa kwuta nyana. Godnanamba nyaangit wutaa ndina mbaapma nimba kat mbutindi. God ngini kwutndeya vak kat mbutindi. ⁶ Kraist Godna njivwa kwuta nyan aa ndi. Ndi Godna nyana. Kraist nin Godna mbaapma nimba nin kat viga kwunaka ligandi. Tamba God waa vak maawupmba yelavika kwutaa lina vak kwutaa lineyan Godna mbaapma ana kwagalagiyanin. Wan apma nyaangit wutaa woviyaguga kwutaa lina vak kwutaa lineyan Godna mbaapma ana kwagalagiyanin.

⁷ Godna waagan tamba la nyan kat mbutndi maa piliwutnda nyaangit kapma nyaangit ana ndi. Kita nyaangitna. Awuk. God waa nyaangit kupma piliwutndi.

⁸ Mbambala wunai waa nyaangit awuk ngwula.
 Tamba
 la Juda kwo kavamba liga wuna nyaangit wupmak kat
 kai wanja vla ngwuk wupma kai wata wangwega. ⁹ Wan tamba la njimbla ngwutna walanga ndi kat
 kwunatiwa nima njivwa vilindi. Naambi ndumi

vililik viga lindi. God nima vak yigiyandi? E?
 Ana yigiyandi? Waa yelavika vavle vat yilindi.
 Wuna nyaangit ana wuka lindi.

10 Ngi kat tiga wan
 nimba kat maawut kimbut yiga liwun. Ndi kat
 wowun. Ndina maawupmba kavle vat mina
 yelavika
 ligandi. Wawa vapmba ana yetiligandi.

11 Wungi
 kat tiga kimbut yiga wowun. Wan nimba ndi kat
 kwunakwa apma kava kwo linjeya kava ana
 wuleigiyandi waa wowun waa wandi God waa
 tamba
 la nyan piliwutndi.

12 Yakwa nimba wan nyaangit wutaa
 maawupmba yelavik ngwula. God nin kat apma
 vak yetineya vak kwivat wandi. Ndina nyaangit
 kat kai walaa maawut tiviga mbaa yetilangwuk.
 Ndi kat mbaa kwagalalangwuk. Kwagalaneyan
 nin kat viga nima vat yigiyandi. Mbambala ndinai
 waa vapmba yetinangat God waligandi. **13** Ngi
 kat tiga ngwuk awat sowat nandinya nandinya
 maawut kwunaka ali ngwula. Ngwuk kavle vat
 mina yilingweyan ngwutna maawut mbaa kavle
 yiland. Kavle yilinan nina maawut ana kavle
 yigiyandi waa wana yelavitingweya. Kai. Kavle
 yigiyandi. **14** Tat Kraistna mbaapma wuleingwa
 njimbla ndina nyaangit maawu0pmaba yelavika
 kwutaa lingwa vat kwagalapman yingweya
 apma vat tigiyangwuk. Ndinogwinala kita
 mbaapmamba ligiyangwuk. Kwagalangweyan
 kai. **15** Wungi vat tamba la nyan piliwutnda
 nyaangit nat njambi ngwuk kat piliwukiyowun.

Tamba la Juda kwo kavamba ligi Godna nyaangit wupmak kat kaiwanja vla ngwuk wupma kai wata wangweya.

¹⁶ Tamba la nimba God waa nyaangit wupmak kat kai wala nimba ana nimba ndi. Ndi Juda ndi. Ndi Isipmba la Moses kwuta kaliya nimba ndi. ¹⁷ Naambi ndumi vililik tiga anda nimba kat God nyingimaawut yelavika lindi. Ndi Godna nyaangit wupmak kat kai waa la nimba ndi. Kwo Godna nyaangit wupmak kat kaiwaa la nimba ndi. Kwo nindi kavamba kiya la nimba ndi. ¹⁸ Ngwuk kat kwukwa apma kava kwo lingweya kava ana weuleigiyangwuk waa anda nimba kat God wandi. Ndi God kat kai waa la nimba ndi. ¹⁹ Ndi ndina nyaangit kat kaiwalinjangat ndi kat kwutnda apma kava kwo linjeya kava ana wuleindi. Viliganiñ.

4

GODNA NMBA APMA KAVA WULEINJEYA KAVA

¹ Nino viga ligiyanin. Godna nyaangit kat kai walaa nin kat kwutaa wanda apma kava kwolineya kava ana wuleigiyaniñ. ² Ndi tamba la Juda ndi kat God wan apma nyaangit mbutndi. Nino min kat mbutndi. Wan apma nyaangit ndi kat ana kwuatndi. Ndi kwo waamba wuka kwa-galandi. Ana kwutaa lindi. ³ God waa nyaangit wutaa kwutaa ligiaya nimba mina God kwukna apma kava wuleigiyandi. Ndina nyaangit kat wutaa kai waiga nimba wan kava ana wuleigiyandi.

Wupma God wandi tamba la Juda kat. Kimbut maawupmba liga God wandi. Wunai kwukna apma kava ana wuleigiyangwuk waa wandi God. Wan kava tamba glei kwutndi, tigandi. ⁴ God nin kat tamba kwutaa kava kwutnyagilaa God kwo lindi. Tamba la nyan God waa nyaangit piliwutndi.

Kwutuwa njivwa kwutnyagilaa silavili wan nandinya kwo ligowun waa wandi God waa tamba la
nyan piliwutndi.

⁵ Ndi kat apma vat tinjeya kava God kwutndi. Ndi wan apma kava ana wuleindi. God ndi kat wandi. Ana wuleigiyanguk wandi. ⁶ God wan

apma kava kwo ana kwutndi. ndinyanguwuleilaa tinjangat kwutndi. Tat ta Juda ndi wan nyaangit tak wutndi. Ngi kat tiga wan kava ana wuleindi.

⁷ Nat nimba wan kava wuleinjeya njimbla kat God wandi mala Devit piliwutndi. Tamba Juda ndina angwa kipma wuleindi. Ngini Devit wan nyaangit wupmak kat ke kai waa waa piliwutndi.

⁸ Josua tamba Juda kat kwutaa kalinda kipma God ndinyangukat kwuta kava ana ndi. Kapma kava. Judana kipma god ndinyangu wuleinjeya apma kava kat ana piliwukendi. ⁹ Godna mbaapmamba liga nimba wuleinjeya apma kava ngiliga. Viliganin. Wan kava wuleineya vak kat kawiga liganin. ¹⁰ Kita nyan wan kava wuleilaa ngini kipmamba nat njivwa ana kwukiyandi. God

njivwa kwutaa kwo linda vak vla ndino kwo ligiyandi. ¹¹ Wan apma kava wuleivat tineyan nimamba njivwa kwuka wuleigyanin. Tamba la ndi Juda kai waa linja vak vla nino kaiwalaa wan kava wuleilapman yilanin. ¹² Godna nyaangit

nima nyaangitna. Avo liga nyaangitna. Ndina ava way vililik ta bainatna way liga vla tigandi. Nina maawupmba liga vat siga naguligandi. Yiga yetilineya vak kat viga ligandi. ¹³ God ndinyanguna maawut tigavak aywaa viga ligandi. Nin ana alipsiga kita vat ndi kat pagwugiyaniñ. Ngini nin kat vaga nin kat siga naguga aywaa viga ligiyandi.

JISAS JUDANA PRIS VLA LIGANDI

¹⁴ Nin kat siga nagundeya vak kat ana vaaka ligiyaniñ. Nina nindimba ligiyaa nyan ndi njambwi nyana. Ndi Jisasa. Ndi Godna nyana. Nina nindimba liga God nin kat nyingi maawut tinda vak kat kwunakiyandi. Judana Hetpris God kat kwunatnja vak vla kwunakiyandi. Ngi kat tiga God nin kaat waa nyaangit kwutaa lina vak ana kwagalgiyaniñ. ¹⁵ Nina nindimba liga nyan kapma nyan ana ndi. Ninagwinala kita nyana. Kavle vat yilina vak kat vilaa nin kat nimamba miwa yiga ligandi. Tak ninogwinala kipmamba yetindi mala wan kavle vat yila nyan ndi kat kavle vat ay wandi. Ndi kavle vat ana yilindi. Kavle vat yilina vak kat viga ligandi. ¹⁶ Ngi kat tiga God kat ngambuvak kat ana vaakiyanin. Ndi kat wagalaneyan yilina kavle vat silimbwigiyandi. Nin kat awagapma kwunakiyandi yilina kavle vak kat.

5

¹ Judana kita nyan God wandi maa Hetpris tigiyandi. Godnagwi ndinyanguna nindimba liga God waa njivwa kwukiyandi. Sivu kiga kwanda kwanda nda ndinyangu kat tiga Good kat kwiligandi. God nyingi maawut ndinyangu

kat tinda vak kat kwunapmak ndinyangu kat tiga God kat kwiligandi. ² Kita nyan Hetprisna njivwa kwupmat wandeyan nimamba miwa yiliga nyanat tigiyandi. God waa nyaangit kat kwagalalaa kavle vat yiga yetiliga nimba kat ndi miwa yigiyandi. Wuno nimamba miwa yigiyandi. ³ Ndi kavle vat yiliga nimba kat tiga Godna kimbut maawut kat kwunatigandi. Avla kavle vat yilinda vak kat avla Godna kimbut maawut kat kwunatigandi. ⁴ Wan Hetprisna njivwa God wandi maa kwukiyandi. Ndina yelavik vapmba ana kwukiyandi. Hetprisna tamba la nyan Eron ndino wupma lindi.

⁵ Kraist ndino nimbun ndina yelavik vapmba Hetprisna njivwa ana kwutindi. God ndi kat wandi. Min wuna nyan min. Mbambala kwupmeya njivwa min kat kwiwun, kwukiyamin waa wandi God. ⁶ Nat njambi God Kraist kat wandi. Tamba la nyan Melkiseded Hetprisna njivwa klanda vla klaigamin. Njimbla njimbla wan njivwa kwutigiyamin waa wandi God.

⁷ Kraist Hetpris miwa yiga linja vak vla alipsiga nin kat miwa yiga ligandi. Nin kat yaliga nima kavle vat tak ndi kat yalindi. Kan kipmamba liga God kat nglaga yawiga wagalandi. Kiyavak kat nima vat yelavika liga wagalandi God kat. God wanda nyaangit wutndi, ndi kat ava kwindi. ⁸ Kraist Godna nyana. Ndina yelavitnda vapmba ana yetindi. Nima kavle vat yavat tindi vilaa ana ndina maawupmba yelavita vaaka yigiyandi. Ndina nyaek waa nyaangitmba kwutaa liga wan ndi kat yaa kavle vat ndina lak klandi. ⁹ Ndina nyaekna kwundimba wutaa kipmamba liga

nimba nin kat kwunatnda njivwa kwutndi. Kita nyan ndina kwundi wutndeyan wan nyan apma vat tigiyandi. ¹⁰ God wandi maa Kraist Hetprisna njivwa klandi. Melkisedek klanja vak vla Kraist klandi.

NIMA NYAANGIT MBUPMAT WANDI

¹¹ Melisedek yeta vak kat wun nima sakwat nyaangitno ligowun. Ngwuk kat mbupmat wowun. Wan nyaangitna angwa nyaangit ngwuk kat ana mbukiyowun. Apma nambu ana ligangwuk. Mbukwelian wan nyaangit ana wukiyangwuk. ¹² Tamba ngwuk Kraistna mbaapma wuleingwuk. Mbambala gleri ana wuleingwuk. Kraistna mbaapmamba sivila mbundi la nimba nat nimba kat yiga wan apma nyaangit visimogwigiyandi. Ngwuk visimogwigiyangwuk. Kita nyan ngwuk kat yalaa Godna nyaangit mbutndeyan wovuna. Ngwutna nambu mwunya kiliga mat nyanguna nambu liga vak vla ligandi. Nima nimba tagula kiginda kiliga nimba yelavika liga nambu liga vla ana ligandi. ¹³ Ngwuk Godna nyaangitna angwa nyaangit ana wukiyagwuk. Njimbwi nyaangitna mina wukiyangwuk. Mat nyangu wuka liga vak vla wukiyangwuk. ¹⁴ Godna vak viga yelavika liga nimba mina Godna angwa nyaangit wukiyandi. Wan nimba nyaangit wutaa waigandi. Wan nyaangit God waa nyaangitna? E? Kavle nyaangitna? Waa maawupmba yelavika siga naguga viligiyandi.

6

¹ Tat Kraistna mbaapma wuleingwa

njimbla wukngwa nyaangit ana nat njambi ngambugiyowun. Wan kavle vat yiga yetingwa vak kwagalalaa God waa apma vat mina kwutaa ali ngwula. Ngwuk kat tak wanja nyaangit tak wukngwa nyaangitna. Ngini liga nyaangit mbukiyowun. ² Ngu yagu ngwula waa tak ngwuk kat wanja nyaangit at nat njambi ana ngwuk kat waigowun. Taamba taagaga Godna waagana vat kwilinja vak kat ngwuk kat nat njambi ana mbukiyowun. Kiya nimba aywaa laatndi maa God ndi kat siga naguga vîndeya vak kat ana ngwuk kat nat njambi bukiyowun. ³ God wun kat kwondu kwindi maa wan tak wukngwa nyaangit kwagalala ngini liga nyaangit ngwuk kat mbukiyowun. ⁴ Nat nimba tamba God waa vak maawupmba yelavika lindi. God kwiya apma vat ndi tamba klandi. Godna waagan tamba klandi. ⁵ God waa nyaangit tamba wuka lindi. God nat nda ngini kwutndeya vat tamba viga lindi. ⁶ Wundi nimba God waa nyaangit kat kai waga kwagalanjeyan kupi maawut ngini ana sikiyandi. Tak Jisas kat kai walaa diwai krosmba kaala nimba ya vak vla ndino kai walaa diwai krosmba kaala nimba ya vak vla ndino kai walinja vak kita vatna. Tak Jisas kat njika wala nimba ya vak vla ndino kai walinja vat kita vatna. ⁷ Kipmamba liga waatiga nda vla kita vatna. Meik ndalindi maa kiginda apma vat wotindi maa viga la nyan kiga ligiyandi. God wan vak tigandi wandi, tigandi. ⁸ Wan kipma meik ndandi maa nimbi liga yamboy mina waatndeyan wan kavle vatna. Ndinyangu wugni vak kat ana woviyaguga ligandi. Ndi wan nda kalitaa yisolaa yamba

tugiyandi.

⁹ Ngwuk kita mbaapma nimba kavle vat ana yigiyangwuk. Viliganin. God waa nyaangit kat kai waliga nimba kavle yigyandi waa wawa nyaangit ngwuk kat ana wowun. Ngwuk kavle vat ana yigiyangwuk. God ngwuk kat tamba kwunatndi. ¹⁰ God ngwuk kat vat simblan ana yigiyandi. Ngwuk Godna njivwa nimamba kwutigangwuk. God kat woviyaguga liga tak Godna nimba kat kwunatingwuk. Mbambala nimbun kwunatigangwuk. Ndi kat woviyaguga lingwa vat God tamba vindi. Ngi kat tiga God ngwuk kat apma vat yigiyandi. ¹¹ Nimamba njivwa kwuka God waa nyaangit maawupmba yelavika nimamba kwutaa lingwangat ngwuk kat woviyaguga ligowun. Apma vat mina yiga yetingweyan ngwutna maawut tagula vat tigiyandi. ¹² Ngwuk kwo ke yilingwa. Ngwut tagula maawutno liga God kwiya nda klaiganin waa yelavika liga nimba vla ali ngwula.

NGWUK KAT KWUNAKIYOWUN WAA GOD NIN KAT WANDA VAK

¹³⁻¹⁴ Tak God Ebrahim kat wandi. Min kat apma vak yigiyowun. Mina nyangu nima sakwat tigiyandi waa God wandi Ebrahim kat. God kat kwulata liga njambwi nyan kai. Wungi kat tiga God nat njambwi nyana si sige yiga ana Ebrahim kat wandi. Ndi avla ndina si mina sige yiga Ebrahim kat wandi. ¹⁵ Ebrahim wan nyaangit wutaa ndina mbangi ana kilipangi yindi. Ndi woviyaguga kawiga lindi. Tiga liga Godnanamba klandi. ¹⁶ Ndinyangu nin vat ndi kapma vala. Nin kat kwulata njambwi nyana simba sige liganin. Sige

lina vak wuta nimba wutaa eylavitigandi. Ndī ana woseka waligandi waa yelavitigandi. ¹⁷ God waa nyaangit wutaa ndī God woseka ana waligandi waa wanangat wandi God. Wungi kat tiga avla ndīna si sige yindi. God nin kat kwigiyadi luwa. Ana nin kat woseka waigandi waa yelavitanin. ¹⁸ God ndinyangu kat apma vak yiga kwunakiyowun waa wanda nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa liganin. Yaiga vak kat ana nimamba yelavika liganin. God tak nyaangit kwindi. Kwo ana kwindi. Ndīna si sige yiga kwindi. Ngi kat tiga ana alipsiga woseka wandi waa yelavitanin. ¹⁹ Njambitna samban ndaiga nimbumba taagalaa njambit kat kwutaa liligandi. God nin kat kwunakiyowun waa wanda nyaangit nina maawupmba yelavika kwutaa lina vak kita vatna. Njaambit samban kwutaa lindeyan wan njaambit ana kavle yigiyandi. Nino wupma. God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lineeyan nina maawut ana kavle yigiyandi. Nin nyinangwut wuleilaa klanda klaneya vak kat yelavika liganin. ²⁰ Nina njambwi nyan Jisas tat nyinangwut tamba wuleindi. Nin ndīna kwupmba wuleigiyinan. Judana Hetpris God tiga kava wuleinda vak vla Jisas nyinangwut wuleindi. Wan njivwa Jisas kwutinda njivwa ana njgiligiyan. Melkisedek walinja tamba la nyan Hetprisna njivwa klanda vak vla Jisas wan njivwa wupma klandi.

¹ Wan nyan Melkisedek kat samat ngambuvat yigowun. Ndī Selem walinja ngepmana kinga. Ndī nima nyan God kat kwunatiga njambwi nyana. Tamba Ebraham nat ngepmana njambwi nimba kat silaa yalindi maa Melkisedek ndi kat ava yambimba silagilaga vindi. Vilaa Godna simba waga Ebraham kat kwunatndi. ² Ebraham sinda nimbananamba klanda nda aywaa mbaapma taamba vili yisoga taagalaa nat kita mbaapma yisoga laaganda nda Melkisedek kat kwindi. Melkisedekna si ndi angwo ligandi. Ndīna sīna angwa vat kingiyan. Apma vat yiga yetila nimbananamba njambwi nyana. Ndīna nat sīna angwa vat kingiyan. Apma mawupmba yelavika yetiliga nimbananamba njambwi nayana. ³ Melkisedekna nyaek nyime kat nin ana wuka liganin. Ndīnai njanga nimba kat nin ana wuka liganin. Nyime ndi kat kwutna njimbla ana viga wuka liganin. Ndīnai kiyaa njimbla ana viga wuka liganin. Ndīna njivwa pris tiga kwutinda njivwa ana ngiligiyanidi. Godna nyan pris tiga vak vla ana ngiligiyanidi.

⁴ Ngwuk yelavik ngwula. Ndi njambwi nyana. Niña walanga Ebraham mbaapma taamba vili taaganda nda ndi kat kita mbaapma kwindi. ⁵ Ebrahamna nyangu Livaina yelangimba liga nimba ndino prisna njivwa kwuka yetinjeyan ndina yakwa nimbananamba klaligandi. Ndi aywaa Ebrahamna nyagu ndi. Taamba vili mbaapma taaganja ndanana nat kita mbaapma klaligandi. ⁶ Tamba ndina yelangi nyan ana ndi. Melkisedek nat yelangi nyan. Ndī Ebrahamnanamba klandi. Ndīnamba klala Godna si waga Ebraham kat kwunatndi. Tak God Ebra-

ham kat apma vat min kat kwunatndi. Tak God Ebraham apma vat min kat yigiyowun waa wandi maa Melkisedek Ebraham kat apma vat yiga kwunatndi. ⁷ Mat nyan njambwi nimba kat ana kwunakiyandi. Viliganin. Njambwi nyangu mina mat nyangu kat kwunakiyandi. Ngi kat tiga Melkisedek Ebrahamna njambwi nyana waa viliganin. ⁸ Mbambala taamba vili mbaap-mamba la nda kita mbaapma klaliga nimba kiyaligandi. Tamba kla nyan Melkisedek ndinai kiya vak ana viga wuka liganin. ⁹ Tamba Ebraham Melkisedek kat kwinda njimbla Livai walinja yelangimba ligiyaa nimba ndino Melkisedek kat kwindi. ¹⁰ Tamba Ebraham Melisedek kat kwinda njimbla Livai walinja yelangimba ligiyaa nimba ana kak kiyalindi. Ndi Ebrahamna mbangimba lindi. Ngi kat tiga ndino Melkisedek kat kwindi waa waligowun.

JISAS LIVAINA YELANGI NYAN ANA NDI

¹¹ Livaina yelangi nimba God kat kwunatinja vapmba ndinyangu Godna nyaangit wutndi. Livai kwunatinja vak ndinyangu kat apma kupi maawut ana kwilindi. Ndinyangu kat apma kupi maawut kwigendan wuna nyingi maawut kwunapmak kat Livaina yelangimba ligiyaa nyan ana ndi, Melkisedekna yelangimba ligiyaa mandit nyan kat kwigiyowun waa ana wagendi God. ¹² Mandit nyan kwigiyowun wandi God. Tat ta nimba Livaina yelangimba la nimba ndi avla ana laatndi. Moses kwiya nyaangitmba tiga laatndi. Ndinai kwuta njivwa ngilindeyan Moses kwiya nyaangit ndino ngiligiyandi. Mandit vat

tigiyandi. ¹³ Nyaangit mbantuwa nyan Jisas ndi Livaina yelangimba ana yalaa lindi. Ndī kapma yelangimba yalaa lindi. Ndīnai yaa yelangi nimba ndi ana God tiga kava wuleilaa ndi kat kwunapmat kwilindi. ¹⁴ Nina njambwi nyan Jisas Judana yelangimba yalaa tindi. Judana yelangi nimba God kat kwunatigandi waa ana Moses wandi.

MELKISEDEK NJIVWA KWUTNDA VAK VLA JISAS KWUTNDI

¹⁵ Melkisedek njivwa kwutnda vak vla Jisas Godna nyungi maawut kat kwunapmak kat God wandi maa yandi. Wan wawa vak vilaa mandit vat tigandi waa viliganin. ¹⁶ Kraist Moses kwiya nyaangitmaba ana laataa njivwa kwutndi. Livaina yelangimba liga ana laataa njivwa kwutndi. Ndī njimbla njimbla tiliga nyana. Avla laataa njivwa kwutndi. ¹⁷ Tak God ndi kat wandi. Wuna nyungi yiga luwa maawut kat kwunatima njivwa ana ngiligiyandi. Njimbla njimbla ligiyandi. Melkisedek kwunatinda vak vla mino wupma kwunatigiyamin waa wandi God. ¹⁸ Tamba God kat kwunatinja njivwa Livaina yelangimba la nimba mina kwutindi. Wan tamba la vak ndinyangu kat ana apma kupi maawut kwilindi. Ngi kat tiga wan vak God wandi maa ngiligandi. ¹⁹ Moses kwiya nyaangit ndinyanguna maawut ana kwunatindi. Mbambala God kwiya kupi nyaangit ndinyangu nina maawut kwunakiyandi. Wan kupi nyaangit wuka yetindeyan God tiga kava wuleigyanin. God ana nin kat kai waigandi.

GOD WANDI MAA JISAS NJIVWA KLANDI

20 God Jisas kat wandi. Min wuna nyngi maawut kat njimbla njimbla kwunatigiyam in waa ana kwo wandi. Avla ndina si sige yiga wandi. **21** Livaina yelangimba liga God kat kwunatiga nimba ndina njivwa wupma ana klandi. Ndi kwo klandi. Tamba God avla ndia si sige yiga Jisas kat wandi. Wuna nyngi liga luwa maawut kat kwunatima njivwa ana ngiligiyan di. Njimbla njimbla ligiyandi. Wan wawa nyaangit ana kwalagiyowun waa wandi God. **22** God avla ndina si sige yiga wandi maa Jisas yalaa God waa apma njivwa kwutndi. Wan njivwa kwuka Godna nyngi maawut kwunatndi maa God tiga kava wuleigiyarin. Jisas kwutiga njivwa ana kwovalak yigiyandi. Viligan in. God ndi kat taagandi maa kwutigandi. Mbambala wan kupi yambi God tiga kava wuleineya yambi wan tamba Godna nyngi maawut kat kwunatinja vak kat kwulatigandi.

23 Tamba la nimba God kat kwunata nimba ndi kiyalindi. Ngi kat tiga ndina mbaapma nimba nima sakwat tindi. Nat nyan kiyandi, nat nyan laataa ndina sakwat tindi. Nat nyan kiyandi, nat nyan laataa ndina njivwa klala kwutindi. Ndina kita nyan mina njimbla njimbla ana kwutindi. **24** Jisas kapma vat tigandi. Ndi ana kiyaigandi. Ndi njimbla njimbla tiga Godna nyngi maawut kat kwuntigiyandi. **25** Wun kat tiga Jisas Godna nyngi maawut tamba kwunatndi waa yelavika God kat yaneyan nin kat ana kai waigandi. Nin kat tiga Jisas Godna nyngi maawut ana kwunatambindi. Aywaa tamba kwunatnyagindi. Ndi njimbla njimbla liga kwu-

natigandi. Ana kiyagandi.

JISAS YETA KAVLE VAK KAI

²⁶ Ndi Jisas apma maawutno liga nyana. Nat nimba kat ana kavle yilindi. Ndi kavle vat ana yilindi. Kavle vat yiga yetila nimbanma maawut vla ana yetilindi. Ngi kat tiga god nin kat ya nyingi maawut aywaa alipsiga kwunatigandi. Mbambala God ndi kat wandi maa nyinangwupmba wokelaa ligandi. ²⁷⁻²⁸ Tamba la nimba God kat kwunatnda nimba ndi nandinya nandinya tat avla kavle vat yilinja vak kat Godna nyingi maawut kat kwunatndi. Ngini ndinyangu kavle vat yilinja vak kat kwunatndi. Ndi kavle vat ana yilindi. Ndi kita njambi nat nimba kat tiga avla ndina ndi kipmana nimba ndi. Kavle vat yilindi. Moses kwiya nyaangit wandi maa ndi ndina njivwa klandi. Wan nyaangit tat tindi. Ngini God avla ndina si sige yiga wandi maa ndina nyan wan njivwa klandi. Ndi wa njivwa njimbla njimbla kwutigiyandi. Ana ngiligiayandi.

8

GODNAGWI NIINA NIINDIMBA LIGA NYANJISASA

¹ Mbutuwa nyaangitna angwa kingiyan. Nin kat tiga Godna nyingi maawut kat kwunatiga nyan ngiliga. Nyinangwut wokelaa Godna yaagindan naangamba ndaa ligandi. ² God tiga kavamba liga nin kat tiga wan njivwa kwutigandi. Tamba la ndi Juda God tigiyaa ngay ndi selmba kwutndi. Jisas mbambala tiga kava God tiga kava ndinyangu wan ngepma ana kwutndi. Ndi God kapma kwutndi.

JISAS HETPRIS KWUTA NJIVWA KWUTIGANDI

³ Hetprisna njivwa kingyan. Ndi kwanda kwanda God kat sivu kigakwilindi. Nat kwanda kwanda nda vatnyaga God kat kwunapmak wiligandi. Nina Hetpris Jisas ndino God kat kwindeya nda tindi. Ndina mbangi kwindi. kwindeya nda tilapman yigendan Hetprisna njivwa ana kwukendi. ⁴ Jisas wan kipma tigendan wan Hetpris kwuta njsvwa ana kwukendi. Kan kipmamba Hetprisna njivwa kwuta nimba wundigi liga. Moses kwiya nyaangit wandi maa ndi laataa wan njivwa kwutindi. ⁵ Ndi kipmamba liga Jisas nyinangwut wokela kwutinda vla kwutindi. Moses ndino nimbu God nyinangwupmba tiga ngay vla Hetpris God kat kwunatinja ngay selmba kwutindi. Kwutinda njimbla God ndi kat wandi. Wan ngay kwo ke kwuka. Tamba nduwiat wokemin mala min kat simogwiwa vak vla wan ngay wupma agwuk mila waa wandi God. ⁶ Tamba la Hetpris kwutinja njivwa kavle njivwa ana ndi. Mbambala Jisas kwutinda njivwa tak kwutinja njivwa kat kwulatndi. Kwutinda njivwa apma ngleia. Tamba la nimba ndi kat God tamba mbutinda nyaangipmba wutaa kwutindi. Ndi Jisas God ngini mbukna nyaangipmba wutaa apma njivwa kwutigandi. God ngini mbukna nyaangit tamba mbuta nyaangit kat kwulatigandi.

KUPI NYAANGIT YANDI MAA TAMBANA NYAANGIT NGILINDI

⁷ God tamba wanda nyaangit apma nglei nyaangit tigendan ngini ana nat nyaangit mbukendi. ⁸ Tak kwiwa nyaangit samat ana

nglaatndi waa waga God Juda kat tamba wandi,
piliwutndi.

Ngini yaiga nandinya ngwuk kat wupma
mandit kupi

nyaangit mbukiyowun. Juda waa Isrel walinja
nimba kat mbukiyowun. ⁹ Ngwula walanga
kat tamba mbukwa

nyaangit ngwuk kat mbukweya nyaangit kita
nyaangit ana ndi. Kapma kapma nyaangitna.

Ndi

Isipmba lindi, ndi kat kwutaa kaliwa njsmbla
ndi

kat tamba mbukwa nyaangit mbukwun. Ndi kat
mbukwa

nyaangit kat kai walaa wan nyaangipmba ana
yiga

yetindi. Ngi kat tiga ndi kat kai wowun.

¹⁰ Ngini Isrel walinja nimba kat mbukweya
nyaangitna vat

kīngiyan. Wuna nyaangit ndina maawupmba
taagagiyowun. Ndi maawupmba yelavika kwu-
taa

ligiyandi. Ndina njambwi nyanat tīgiywun.

Wuna

nyangu vla ligiyandi. ¹¹ Ndi njambwi nyan-
waliga

vapmba yeti ngwula waa awat sowat ana
waligandi.

Ndi aywaa nima nimba mat nyangu wunai
waliga

vapmba yetīgiyandi. ¹² Kavle vat yiga yetinjeya
vak wan vak silimbwigiyowun. Kavle vat yiga
yetinjeya vak kat ana njimbla njimbla yelavika

ligiyowun. Wan vak kat ana kimbut yigiyowun.
Kwagalagiyowun waa wandi God.

¹³ God wandi. Mandit kipi nyaangit mbukiyowun. Wandì maa tak wanda nyaangit tamba nyaangitna waa viliganin. Tamba la nda aywaa ngili mina ligandi.

9

TAMBA GOD KAT KWUNATINJA VAT

¹ God ndinyangu kat tat kwinda nyaangit God kat kwunatnjeya vak kat mbutndi. Ndì kat kwunatnjeya ngay kat mbutndi maa wan ngay selmba kwutndi. ² Wan kwutnja haus sel rum vlilik tindi. Tat ta rumba kendel lam vitnja nda tindi. Njamba kita lindi. Wan njambamba God kat kwilinja vret-nao tagandi, lindi. Wan rum njambia tiga rumna waa walindi. ³ Tata la rumba liga vililik wan sel lavwilaa vililik wan rum wuleindi. Wan rum God tiga rumna. Wan rum nima njambia tiga rumna waa walindi. ⁴ Wan nat vlilik wan rum golmba kwutnja kugimbi njangu veila yagimbi wlkela kugimbi lindi. God waa nyaangit ta bokis tindi. Wan bokismba liga nda kingiyan. Golmba kwutnja aw “mana” walinja nao ta aw. Erona vasi vasi wumba kandi woke lindi. God kwiya nyaangit piliwutnja kambak tindi. Wan bokisna plang aywaa golmba kapmondi, lindi. ⁵ Wungi bokismba ensel vla la mbit kait timbit. Angangi limbit. Bokisna nindimba mbitna wiyo kapmondi. Mbila nindimba God kat kwunapmak yelogwen salitinja kava tindi. Wan haus selmba la nda kat nima sakwat nyaangit ana ngambugiyowun.

6 Selmba kwutnja ngay yaawmba katelaa tulaa God kat kwunata nimba pris walinja nimba wan kita wan rum wuleilindi. God kat kwunapmak wuleilindi. **7** Vililik wan rum ana wuleilindi. Ndina njambwi nyan Hetpris mina naambi kita kita mina kapma wuleilindi. Yelogwen awmba salika kwuta wuleilindi. Kavle yilinda vak kat Godna nyngi maawut kwunapmat wan yelogwen samat salatndi. Kwunantaa ndinyangu kavle vat yilinja vak kat Godna nyngi maawut kwunapmat nat samat salatndi. **8** Tamba yilinja vak Godna waagan visimogwinda vapmba yilindi. Yilinja vat ngililapman tindan nyinangwut wuleineya yambi ana kak kiyalindi. Viliganin. Mbambala ndina vak ngililindi. Nyinangwut wuleineya yambi kak kiyandi. **9** Tamba yilinja vak nyinangwut wuleineya vak kat visimogwi ligandi. Ndi God kat kwanda kwanda nda vatnyalaa kwilindi. Kwunata nimba wan kwilinja vat ndi kat wan vak ana kupi maawut kwindi. **10** Wan yinja nda mbangina nda. kipmana nda. Wan tambana vatna nyaangit kilinja kiginda kat mbutindi. Ndina mbangi yagulinja vak kat mbutindi. kipmana njambia nima sakwat nyaangit wan vak kat mbutindi. Wan vak tindi, ngini kupi nyaangit yandi. Yandi, ngilindi.

MBAMBALA KRAIST GODNA NYINGI MAAWUT KAT KWUNATNDI

11 Mbambala Godna nyngi maawut kat kwunapmat tigandi Kraist. God tiga kava wuleineya kupi yambi Kraist kwutndi. Kipmamba liga ngay wuleilaa ana kwunatndi. Ndi nyinangwut wuleilaa kwunatndi. **12** Ndi bulmakau memena

yelogwen kwutaa wuleilaa ana kwunatndi. Ndi avla ndina mbangina yelogwen kwutaa wuleilaa kita njambi kwunatndi. Kwunatndi maa God nin kat njimbla njimbla ana siligiyandi. ¹³ Tamba bulmakau yamba tundi maa ndina mbaw mina lindi. Wan mbaw bulmakau memena yelogwen kwutaa God kat kwunapmak wuleindi. Wan vak ndinyanguna maawut ana kwunatndi. Ndina mbangimba la nglambi mina limbwindi. ¹⁴ Kraist wupma ana yindi. Ndi nina maawut nimbun kwunatndi. Nina tamba la maawut kavle vapmba yelavika lindi. kwunatndi maa God waa nyaangit wuka yelavika Godna njivwa kwukiyarin. Kriast kat Godna waagan ava kwindi maa avla ndina mbangi Godnat kwindi. Ndi Kraist kavle vat ana yilindi. Apma vat mina yiga yetilindi.

¹⁵ God nin kat yigiyaa kupi vat kiyaliga nyan Kraistna. God ndi kat tamba ya vat ndina kavle vak kat aywaa ana silimbwindi. Nin kat kuypi yigiyaa vak kavle vat aywaa silimbwigiyandi. God wandi maa Kraist kan kipma ngaga yalaa wundumbu yindi. Wundumbu yiga Godna nyngi maawut kwunatndi. Kwunatndi maa God nin kat ana sigiyandi. Nin God yagwa waa nimba ligi njimbla njimbla ana God kat vaaka ligiyanin. Njimbla njimbla apma vat tigiyarin.

GOD JUDA KAT WANDA NYAANGITNA KWONDUYELOGWENA

¹⁶ Kita nyan kiyavat tiga ndina kwanda kwanda kansaga ndina nyangu kat kwigiyadi. Kwindeya vak tak pasmba piliwukiyandi. Kiyandi mala vilaa ligi wumba kansaga klaigandi wan nda. Kiyalapman yindeyan ndi ana klaigandi.

17 Pasmba piliwuta nyan kiyalapman yindeyan pasmba piliwutnda nyaangit kwo nyaangitna. Wan nyaangipmba ana klaigandi. Kiyandi mala wan nyaangipmba klaigandi. **18** God Juda kat tamba kwiya nyaangit kita vatna. God waa nyaangit ndi kat kwindi maa bulmakau vatnyalaan yelogwen salatndi mala wan nyaangit tindi. Yelogwen vilaa kwo nyaangit ana ndi waa walindi.

19 Tamba Moses wan njambia mbutndi mala kwanda kwanda nda vatnyalaan God kat kwindi. Ngini nyan bulmakaugwi memenana yelogwen klalaa ngu klalaa awmba salatndi. Awmba salataa sipsipnana yelogwen mbangi yuwio “hisop” walinja mi nganga kwutaa ngu awmba tolaa yelogwen winkwutndi. God kwiya nyaangit piliwutnjia pepamba winkwutndi. Ndi Judana mbangimba winkwutndi. **20** Moses winkwutaa liga wandi. Wan yelogwen winkwutwan God kwiya nyaantit kat tagula ava kwilindi. Winkwutapman yiga yiwan ana wukengwa.

21 Moses wupma waga God kat kwuatinja selmba kwutnjia ngayamba winkwutndi. Wan ngayamba liga aw, yaanji, kugimbimba winkwutndi.

22 Judana vat kingiyan. Ndi nglambi kwo ana limbwindi. Yelogwensalataa mina limbwindi. Ndi nima sakwat mandip mandip nglambi wungi vapmba limbwindi. Nat nglambi nat vapmba limbwindi. Godna nyangi maawut nat vapmba ana limbwindi. Yelogwen salataa limbwindi.

GOD NI N KAT WANDA NYAANGITNA KWONDU

23 Juda ndi God kat kwunatinja vak Kraist nyinangwut wuleilaa God kat kwunatinda vat kita

lulu livat timbit. Wan vak vililik vapmba Godna
 nyangi maawut yelogwenmba kwunapmbik.
 Kraist kwiya yelogwen kat kwulatndi. ²⁴ Ndi
 tamba la ndi Juda ndinai kwukna ngay wuleilaa
 God kat kwuatndi. Tamba selmba kwutnja
 ngay nyinangwut vla ligandi. Kraist God kat
 kwunapmak ndu nyan kwukna ngay ana
 wuleindi. Ndi God tiga kava nyinangwut wuleindi.
 Mbambala nin kat tiga Godna nyangi waawut
 kwunatigandi. ²⁵ Judana vat kingiyan. Naambi
 naambi ndia Hetpris bulmakauna yelogwen
 awmba salataa kwutaa nima njamblia liga
 kava wuleilindi. Wuleilaa God kat kwunapmak
 salatndi. Kita njambi mina ana wuleindi. Naambi
 naambi wuleilindi. Kraist wupma ana yindi.
 Ndi kita njambi mina ndina mbangina yelogwen
 Godna nyangi maawut kwunapmak kwindi. Nima
 sakwat njambi ana kwilindi. ²⁶ Kraistna yelogwen
 bulmakauna yelogwen tiga vla tigendan ndi nima
 sakwat njambi kiyaligendi. Kraistna yelogwen
 bulmakauna yelogwen kapma kapma. Mbambala
 Kraist ngini yalaa Godna nyangi maawut kita
 njambimba kwunatndi. Kiyalaa kwunatndi.
²⁷ Ndinyanguna vat wupma ligandi. Kita njambi
 mina kiyaligandi. Nima sakwat njambi ana
 kiyaligandi. Kiyanin maa God nin kat viga siga
 nagugiyandi. ²⁸ Kraist ndiino nimbu. Kita
 njambi mina kiyandi. Nima sakwat nimba
 yinjakavle vat silimbwivat kiyandi. Ngini nat
 njambi ngaga yaigandi. Ndi kat kawiga liga nimba
 ndi kat vigiyandi. Ngini yandeya njimbla kavle
 vat silimbwivat kiyavat ana yaigandi. Ndina
 mbaapma nimba kwunapmak yaigandi.

10

TAMBANA VAT NDINYANGU KAT ANA KWUNATNDI KRAIST MINA

¹ Tamba Juda Moses kwiya nyaangitmba God kat kwunatinja vak kingian. Naambi naambi God tiga kava wuleilaa God kat kwunatindi. Kwunatinja vak ndina maawut ana apma vat tindi. Wan tamba yilinja vak ngini yaiga apma vak kat visimogwilindi. ² Wan tamba yilinja vat Godna nimbana maawut apma vat tigendan wan vak ngini naambi naambi ana yiligendi. Wan vak ndina maawut kwunatigendan ngini nina maawupmba liga kavle vak kat God kat kwunakiyanin waa ana kwunatigendi. ³ Kwunatinja vak ngi vak ana ndi. Kwunatinja vak kat yiga kavle vat yetinja vak nimamba yelavika lindi. Yelavitsimbla lindi. ⁴ God kat kwunapmak kwinja kaala bulmakau memena yelogwen ana alipsiga ndu nyan kat kwunakiyandi. Ana ndi kat apma maawut kwigiyandi.

⁵ Kraist kan kipma ngaga yavat tiga God kat wandi.

Ambugatna nda kwiga kwanda kwanda nda vatnyalaa

min kat kwunapmat yilinja vak kat kai wamin.

Min
kat kwunapmat kwiweya mbangi wun kat awagapma

kwimin. ⁶ Min kat kwunapmat kwanda kwanda nda kat vatnyalaa yamba tulaa kwivat yilinja vak kat ana woviyaguga ligamin. ⁷ God, minai yelavik vapmba

njivwa kwupmat tamba yawun. Wan kwupmat
yawa vat
tamba la nimba piliwutndi.

⁸ Kraist waa nyaangitna angwa kingyan. Ndi wandi. God kat ambugatna nda kwiga kwanda kwanda nda vatnyalaa yamba tulaa kwunapmat yilinja vak kat God kai wandi waa wandi Kraist. God wan tamb la Juda Moses kwiya nyaangitmba yinja vak kat ana woviyaguga lindi. ⁹ Nat samat vat wandi. God minai yelavik vapmba njivwa kwupmat tamba yawun waa wandi Kraist. Manda kat wupma wandi. Tamba la vak kat nglindangat wandi. Mandit kipi vat taagavat wandi. ¹⁰ Wan mandit kipi vapmba God wandi maa Jisas Kraist nin kat tiga Godna nyangi maawut kita njambi aywaa kwunatndi. kwunatndi maa God nin kat vilaa kavle vat yilina vak kat ana viligandi. Ndi apma nimba ndi waa viiga ligandi.

KRAIST GOD KAT KITA NJAMBI MNA KWUNATNDI

¹¹ Wan kipmamba la God kat kwunata nimba ndi nandinya nandinya nima sakwat njambi wuleilaa God kat kwunapmak kwilindi. Wan kwilinja vat yilina kavle vak kat ana silimbwilindi.

¹² Kraist wupma ana yilindi. Mandit apma vatna yilinda. Ndi kita njambi mina ndina mbangi God kat kwunapmat kwindi. Kwilaa njivwa kwagalalaa yiga Godna yaagindannaangimba ndaaliga yat njawia ligandi. ¹³ Ndaaliga kawiga ligandi. Ndina maama nimba kat God ndi kat walaa sindangat kawiga ligandi. ¹⁴ Kraist kita njambi ndina mbangi Godnat aywaa kwidi maa ndina mbaapma nimba aywaa mandit

kupi maawut tamba klandi. ¹⁵ Godna waagan ngwuk kat wawa nyaangit ndino nin kat tamba wandi. Ngingi yaiga kupi vak kat wandi maa tamba piliwutndi.

¹⁶ Wan ngini yaiga njimbla yandi maa nat mandit kupi nyaangit ndi kat mbukiyowun. wunai yila vak kat ndia maawupmba yelavika yetigiyandi. Ana kwagalagiyandi. Ndina yelavikiya vak wuna yelavik vapmba yetigiyandi. ¹⁷ Kavle vat yilinja vak kat ana yelavika viga ligiyowun waa njambi nyan wandi waa tamba piliwutndi. ¹⁸ Njambwi nyan yilina kavle vak kat viga yelavitapman tiligandi. Ngi kat tiga nin ana ndi kat kwunakiyanin. Nyingi maawut kai.

GOD KATANA VAAKIYANIN

¹⁹ Kita mbaapma nimba nin God tiga kava nima njambia liga kava wuleiliganin. Wuleivak kat ana vaakiyanin. Jisas kiyalaa ndina yelogwen salatndan wuleineya yambi tamba kwutndi. ²⁰ Wan wuleineya yambi mandit kupi yamba. Apma vapmba yiga yetineya yamba. Kraist wan yambi nin kat tiga kwutndi, ligandi. Tamba la Juda sel lavwilaa God tiga ngay wuleindi. Kraist kiyalaa nyinangwut wuleineya yambi kwutndi. Ndina mbangi tamba la sel vla ligandi. ²¹ Kita mbaapma nimba, nin kat tiga God kat kwunakna nyan ngiliga. Ndina si Jisas. ²² Ngi kat tiga God tiga kava wuleivak kat ana vaakiyanin. Nin kat tiga Godna nyingi maawut Kraist kwunakna vat

viliganin. Kraist nin kat apma kipi maawut tamba kwindi. Kwindi maa kipi maawupmba yelavika yetiganin. God nin kat yilina kavle vak kat ana sigiyandi waa yelavika yetiganin. Ninamba liga nglambi tamba ndina apma ngumba njangindi, wan nglambi ngilindi. Ngi kat tiga God tiga kava wuleivak kat ana vaakiyanin. ²³ God waa nyaangit ngwula maawupmba yelavika kwutaa lingwa vak ke kwagalaga. God ngwuk kat apma vat yigiyowun waa tamba wandi. Woseka ana wandi. yigiyandi. ²⁴ Ngwulogwinala kita mbaapma nimba ngwutna maawut awat sowat kwunak ngwula. Kwunakngwuk maa nat nimba kat apma maawut yelavika yiga kwuakiyandi. ²⁵ Ngwutna nat nimba Godna mbaapma nimbonala yisoga livak kat kai waligandi. Ngwuk wupma ke yiga. Kita vat yisolaa liga awat sowat nyaangit ambuk ngwula. Njambwi nyan yaiga nandinya tamba ngway tolagandi. Ngi kat tiga wan wawa vat nimamba kwutaa ali ngwula.

GOD WAA NYAANGIT KWAGALANEYAN KAVLE YIGIYANIN

²⁶ God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lina nyaangit kai waa kwagalaneyan Godna nyingi maawut kwunakiya vak kai. ²⁷ Ndina nyingi maawut tiga vat ngini nin kat yalaa sigiyandi. Nin vaaka kawiga ligiyanin. Ndi kat kai waliga nimba aywaa yandeya njimbla ndi kat aywaa sindi maa ngiligiyandi. ²⁸ Moses ta njimbla wan vat tindi. Moses kwiya nyaangit kat kai waa nimba vlilik pali kuvut nimba kai wanja vak kat vilaa ndi kat sindi. Ndi kat kavle vat yandi. ²⁹ Mbambala kita nyan Godna nyan kwuta njivwa

kat kai walaa Kraist wun kat tiga kwiya yelogwen kavle nda waa walaa Godna waagan kavle nda ana nin kat kwunatigandi waa wandeya wan nyan kat nima nglei kavle vat yaigandi. Moses kwiya nyaangit kat kaiwaa nyan kat kavle ya vat nima nglei vatna. ³⁰ Tamba God waa nyaangit wuka liganiñ. Kita nyan wun kat kai wandeyan ndi kat sigiyowun waa God wandi. Nat njambi wandi. Wuna wandi God. ³¹ God ana wundumbu yindi. Kwo ligandi. Ngi kat tiga nin kat sivat wandeyan kavle glei vatna. Nin vaaka ligiyanin.

MAAWUPMBA YELAVIKA KWUTAA LINGWA VAK KE KWAGALAGA

³² Tat wan apma nyaangit wutaa kwutaa yetingwut maa nat nimba ngwuk kat waleavat kavle vat ngwuk kat yilindi. Wan njimbla apma kopi maawut klangwuk. Wan klangwa vat ngwula maawut ke tiviga kwagalaga. ³³ Nat nimba ngwuk kat njitindi. Nat nimba ngwuk kat kai walaa nima vat yilindi. Nat vatnoliga nimba kat kwunatigwuk. ³⁴ Tat wun kat kalabusmba taagandi maa wun kat nima maawut yelavika liga kwunatingwuk. Ngwuk kat kai waliga nimba ngwutna kwanda kwanda nda sikuwtni maa ana nimamba yelavika lingwuk. Nima nda njimbla njimbla tigiyaa nda nyinangwupmba ligandi waa yelavitaana ana nimamba yelavika lingwuk. ³⁵ Ngwuk kat nima vat yandi, God kat kwutaa lingwa vak ke kwagalaga. Wan vak kwagalalapman yingweyan God ngwuk kat apma vat yiga kwunakiyandi. ³⁶ Tagula maawutno liga apma vat god waa njivwa kwuka lilingwa vak kwagalalapman yingweyan God

ngwuk kat kwuankiyowun wandi. Wanda vla kwunakiyandi. ³⁷ Tamba God wandi maa piliwutndi.

Nin kat kwunatndeya njimbla sivla ana ndi.
 Nina
 njambwi nyan ya mina ligandi. Ana sivla kawiga
 ligiyandi. ³⁸ Mbambala wuna mbaapma nimba
 ndi kat
 apma vat yiweya vak kat yelavika yetigiyandi.
 Wuna
 mbaapmana kita nyan wun kat kai waa kwagalandeyan
 ndi kat ana woviyaguga ligiyowun waa wandi
 God
 waa tamba piliwutndi. ³⁹ God kat kai waa
 kwagalalaa kavle vat yiliga nimba vla ana liganin.
 Godna apma nyaangit wutaa apma maawut
 klalaa apma vat yetiliga nimba vla liganin.

11

MAAWUPMBA YELAVIKA KWUTAA LINA VAT

¹ God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lina vat kingiyan. God nin kat ngini kwindeya nda kwigiyandi waa maawupmba yelavika kwutaa liganin. Mini vilapman yineya nda ngini vigiyanin waa nina maawupmba yelavika kwutaa liganin. ² Tamba la nimba Godna nyaangit kwutaa lindi maa ndi kat vilaa ndi apma nimba ndi waa wadi God. ³ Tat God kan kipma kwutndi, kipma kwuta nda vilinja nda ana ndi. Mbambala kipma viliganin. Ndi ndina kwundimba waga kwutndi waa maawupmba yelavika kwutaa liganin.

EBEL, INOK, NOA KUVUT NIMBA

⁴ Tamba la nyan Ebel Godna nyaangit maawupmba yelavika kwutaa God kat kwanda kwanda nda vaatnyalaa kwindi. Ndina yakwa nyan Ken ndino kwindi. Ebel kwiya nda Ken kwiya nda kat kwulatndi. God Ebelna maawut vilaa wandi. Min apma vat tiga nyan min waa wandi. Ebel tamba wundumbuyindi. Mbambala tina njimbla ndinai yeta vak kat yelavitaan ndina si waliganin. Kwo liga nyana si vla waliganin. ⁵ Tamba la nyan Inok Godna nyaangit maawupmba yelavika kwutaa yetindi maa God ndi kat kwutaa nyinangwut kalindi. Inok ana wundumbuyindi. Kwo lindi maa God ndi kat kwutaa kalindi ndina ngepmat. Nat nimba ndi kat kwatevilaa lindi. Tamba la nimba piliwutndi. God ndi kat woviyaguga ligandi waa piliwutndi. Ndii mbangonala tindi, kalindi. ⁶ God kat maawupmba yelavitarman yineyan nin kat God ana woviyaguga ligiyandi. God kat ana wagalgiyandi. God wun kat ana kwunakiyandi waa yelavitarman ndi kat ana wagalgiyandi. ⁷ Tamba la nyan Noa ndino God kat maawupba yelavitndi. God ndi kat kavle vat yaigandi wandi maa kwiyatapman njaambit kwutndi. ngini yaiga kavle vat minimba ana vindi. God waa nyaangit mina wutaa yelavika kwutaa lindi. Wan njaambitmba ndina ngayumba la nimba wuleilaa kwo lindi. Nat nimba wan njambit wuleilapman alagumba la nimba aywaa ngu kiga kiyandi. Ngu ping waa wokendi, vilaa Noa apma vat yelavitndi. Nin kavle vat mina yelavika yetinin waa yelavitndi. God Noana maawupmba liga vak

vilaa ndi kat wandi. Min apma nyan min waa wandi.

EBRAHAM

⁸ Tamba God Ebraham kat wandi. Ti ma ngepma kwagalalaa min kat simogwilaa kwiweya ngepma ay waa wandi. God wun kat woseka ana wandi waa maawupmba yelavitaan yindi. Yindeya ngepma vilapman tiga yindi. ⁹ God kat yelavika god ndi kat kwinda ngepma haus sel mina kwutaa tindi. Ni ma ngay ana kwutndi. Njimbla njimbla tiweya kava ana ndi waa yelavitaan kwo lindi. Ndina nyan ngwat Isak, Jekop ngini wumba yetimbik. Ndi aywaa God ndi kat kwideya da kat maawupmba yelavika kawiga lindi. ¹⁰ Ndi Ebraham kan kipmamba tiga ngepma kat ana nimamba yelavika lindi. God kwukna nyinangwupmba liga ngepma njimbla njimbla tigya ngepma kat nimamba yelavika kawiga lindi. ¹¹ Ndina taagwa Sara lilo nimbuun god an kat wanda nyaangi pmba yigiyandi waa yelavika tili. Ngi kat tiga God li kat ava kwindi maa avit taagwa tiga nyan kwuti. ¹² Ebraham Sara tambavit ndu avit taagwa mbit. Kiya mina limbis. God wandi maa Ebraham nyan njandi maa Sara nyan kwuti. Wan nyana nyangu ni ma sakwat yindi. Singwut tiga sakwat vla tindi. Yawia tiga sakwat vla lindi. Ndina la sakwat kita nyan ana alipsiga siga nagugiyandi.

¹³ Wan wawa tamba la nimba aywaa God ndi kat kwideya nda aa klandi. Klalapman tiga kiyandi. Sivlamba liga vila nyan vla viga lindi. God ni n kat wanda vak kwigiyandi waa maawupmba yelavitaan kwutaa lindi. Ndi nat nimba kat walindi.

Nin kan kipmamba tinan nat ngepmamba ya nimba vla liganin. Ngepma ngepma yi ya liga nimba vla liganin. Ngini lineya ngepma kat yelavika kawiga liganin waa walindi. ¹⁴ Wan nyaangit mbutiga nimba kat yelavikiyanin. Ndi ngini yiga tinjeya ngepma kat kwatigandi waa yelavikiyanin. ¹⁵ Ndina nagwa ngepma yivak kat yelavika woviyaguga ligenjan yigendi. lungwamataa yigendi. ¹⁶ Kipmamba liga ngepma kat yivak kat kai wandi. Apma ngepma nyinangwupmba liga ngepma kat yivat yelavika lindi. God ndi kat wandi. Ndi kat kwukwa ngepma yavak kat yelavika linjan wuna nyangu vla tigandi waa wandi God. Wun ndina nyaek vla ligowun. Ndi kat wuna mbangi ana wup yigandi waa wandi God.

¹⁷ Abraham God waa nyaangit wutaa ngina maawupmba yelavika kwutaa liga ndina nyan Aisak kat vatnyala God kat kwivat tindi. Tak God Abraham kat wandi. Mina yelangimba ligiya nimba nima sakwat tigiyandi waa wandi God. Wuna nyan kat vatnyawun maa anda vapmba wuna yelangi nima sakwat nimba ligiyandi waa ana yelavitndi Abraham. ¹⁸ Tak God Abraham kat wandi. Mina nyan Aisak njangiya nimba mino minai liga yelangimba ligiyandi. Mina nat nyan kai. ¹⁹ Abraham ndina nyan kat vatnyavat tiga ndina maawupmba yelavitindi. Vatnyawun maa God wandi, alipsiga laapkiyandi waa yelavitindi. Tak God wandi maa wun kiya mina liga nyan njangwun. Ngi kat tiga God wandi maa vatnyawun maa alipsiga laapkiyandi waa yelavitindi Abraham.

AISAK, JEKOP, JOSEP

²⁰ Aisak God ngini yigiyaa apma vak kat ndina maawupmba yelavitaan Jekopo Iso kat wandi. God mbik kat ngini apma vat yigiyandi waa wandi. Wupma wanda vak kat ana ndina mbangi kilipmbangi yindi.

²¹ Jekop ndino God ngini yigiyaa apma vak kat yelavika lindi. Yelavika liga ndina nyan Josepna nyan vililik kat God apma vat yigiyandi mbik kat waa wandi. Avit ndu liga vasi vasi kwutaa liga Godna si kwutaa katsoga wandi.

²² Josep ndino God ngini yigiyaa apma vak kat yelavika lindi. Isipmba liga kiya mina liga wandi. ngini God Juda kat apma kavat kalindeya njimbla wuna ava kwutaa kalilaa waangu valaa taagagiyangwuk waa wandi.

MOSES

²³ Mosesna nyaet nyime God ngini yigiyaa apma vak kat yelavika limbit. Moses kat nyime kwuti maa mbak kuvut ndi kat pagwuga limbit. Wan nyan kat vilaa ndi apma nyana walaa njambwi king waa nyaagitmba vatnyavak kat kai wambit.

²⁴ Moses ndi nima nyanat tiga wandi. Wun kat Isipna king Ferona taagwa nyan viga la nyana waa wun kat ke wangweya waa wandi. ²⁵ Moses tiga liga yelavitndi. njimbla njimbla kipmamba ana tigiyowun. Ngi kat tiga Isipna apma kwanda kwanda nda klavak kat kai wowun. Godna nimba vatno liga ninagwinala tivak kat wowun waa yelavitndi Moses. ²⁶ Isipna kwanda kwanda nda apma nda aa ndi waa yelavitndi Moses. Godna mbaapma nimbogwinala liga nat nimba wun kat njitnjeya vak wovuna. Ngini Godnanamba apma

wenga klaigowun waa yelavitndi Moses. Tat Moses kat njitinja vak vla ngini Kraist kat njitindi. ²⁷ Moses God waa nyaangit wutaa Isip kwagalalaa yindi. Isipna king kat ana vaaka lindi. Ndì God waa njivwa mina kwuka lindi. Nìn Godna mindama ana viga liganin. Moses ndì Godna mindama viga la nyan vla ndina njivwa mina kwuka lindi. ²⁸ God wandi maa Moses “pasova” walinja pesto kwutndi. Sip sip vatnyalaa ndina ngayna ndaamangemba yelogwen taagandi. Taagandi maa ngima nyan kat vatnyaliga ensel ndina ngaymba la ngima nyangu kat ana vatnyandi.

NATJUDA NIMA SAKWAT GOD WAA NYAANGIT KAT MAAWUPMBA KWUTAA LINDI

²⁹ God waa nyaangit wutaa maawupmba kwutaa Yelogwen Mbangi walinja nyingi nguliga sak valigendi. God ngukat lavwindi maa kipmamba veiga valigedi. Ndina kwupmba ya Isipna soldia wan kipmamba valigevat yilindi maa ngu vuviliti, ngu kiga kiyandi. ³⁰ Tamba la Juda Jeriko walinja ngepmana tivwi nandinya sila vilí mamba veiga palingwenga yetindi. Veiga palingwendindi maa tivwi avla wuliga kipmamba ndandi. ³¹ Jerikomba la yambisik yiga simblan yeta taagwa lila si Rehep. Li God waa nyaangit wutaa maawupmba yelavika kwutaa wan ngepma kat yiga pagwuga va Juda vililik kat vilaa pagwuli. Wan ngepmana tivwi nda njimbla wan ngnepmana nimba kat aywaa vatnyandi. Wat taagwa Rehep kat ana vatnyandi. Kwo lili.

³² Nat nima sakwat nimba God waa nyaangit maawupmba yelavika kwutaa lindi. Yilinja vak ana alipsiga piliwukiyowun. Nima sakwat

nyaangitna. Gidion, Berek, Samson, Jefta, Devit, Samyuel, profet nîma sakwat, ndinai yila nîma sakwat vak ana piliwukiyowun. ³³ Ndi God waa nyaangit maawupmba yelavîka kwutaa nîma sakwat kingna kao lîliga nimba kat kwulatndi. Nîma sakwat apma njivwa kwutindi. God kwivat wala nda ndi klalindi. Ndi kat kao yiliga “laion” walinja kwapimba liga nda kat kwulatindi. ³⁴ Ndi kat yamba tuvat yilindi maa wan ya sugwitndi maa kwutnyandi, kwo lindi. Ndi kat yapmba vatnyavat walindi maa nat kavat yindi. Ndi ava mbundi nimba ana ndi. God ndi kat ava kwindi maa wan nimba njivwa kwutindi. Nat nimba kat kao liga nimamba silindi ndi kat sîvat yila nimba kat laaptaa kiklindi maa vaaka yindi. ³⁵ Nat nimba kiyalaa laatndi. Laatndi maa ndina nyîme ndu ndi kat vîlaa wandi. Kiyalaa laakiyangwuk waa yelavîka kinin ngwuk kat. Nat nimba kat kavle vapmba vatnyalindi. Yelavitingwa vak kwagalangweyan ana ngwuk kat vatnyagiyinan waa walindi. Ndi ana kwagalalindi. Kwagalalapman yetineyan apma vat tîneya vat klaiganin waa yelavitndi. ³⁶ Nat nimba kat nimamba njitindi. Nat nimba kat viyalindi. Nat nimba kat man taamba sangilaa kalbusmba taagalindi. ³⁷ Nat nimba ndi kat vatnyavak kambak yaagilindi. Nat nimba kat plang mbililinja so kwutaa ndina mbangi angi vililik mbililindi. Apma vat kwagalalaa kavle vapmba yeti ngwula waa ndi kat walindi. Nat nimba kat yapmba vatnyalindi. Nat nimba waavwi lapman tiga sip sip memena simbimba kwutaa kwusolaa yi ya yetililndi. Ngepma kai.

Ndi kwanda kwanda nda kai. Ndi vat mbundi nimba ndi. Ndi kat kavle vat yilindi. ³⁸ Ngepma lapmankava yi ya yetilindi. Nduwi la kwo kava yi ya yetilindi. Ndi ngay kai. Kipma kambat ta waangumba wuleilaa yetilindi. Ndi apma glei nimba ndi. Kan kipmamba la nat nimba ndi kavle nimba ndi. Wan apma nimba kavle nimbonala kita kavamba yetinjeya vak ana nglaatndi.

³⁹ Wan nimba aywaa God apma vat yigiya vak kat maawupmba yelavika kwutaa lindi. Ndina maawupmba liga vakvilaa God ndi kat wandi. Ngwut apma nimba ngwut waa wandi God. God apma vat yindeya vak kat maawupmba yelaitaa kwutaa lindi. Ana vilaa klandi wan vak. ⁴⁰ Nin wupma kai. God apma vat yigiyowun waa tamba wanda vat tamba viga liganiñ. Tamba la nimba ndi ana viga lindi. Mbambala glei nin kat God kwiya apma vat yandi maa ningwi ndinagwi klalaa kwutaa liganiñ.

12

GODNA NJIVWA NIMAMBA AGWUK

¹ Wan tamba la nimba God kat maawupmba yelavika kwutaa linja vak kat yelavita Godna njivwa nimamba kwukiyaniñ. Yelavika liga nina mbangi kilipangi yilinda vak kat kwagalalaa kavle vat yetilina vak kat kwagalalaa God nin kat kwiya njsvwa nimamba kwuka yetigiyaniñ. Wan kavle vat kwagalalapman yineyan wan njivwa apma vapmba ana kwukiyaniñ. ² Jisas nin kat kwunapmak yinda vak kat yelavita yinda vla yigiyaniñ. Ndi kat diwai krosmba kaalanja njimbla wun kat nima vatna yilinja wa ana nimamba yelavika

vaaka lindi. Wun ngini apma vat tigiyowun waa maawupmba yelavitndi. Mbambala apma vat tigandi. Ndina nyaek God ndaa liga tigit tiga kavamba yaagindan naangimba ndaa ligandi.

³ Wan kavle nimba tak Jisas kat nimamba njika kai walindi. Wan yilinja vak kat yelavita ngwuk kat wupma yinjeyan ngwuk ana vaaka yelavika ligiyangwuk. ⁴ Kavle vat ta nimba Jisas kat kwutaa vatnyandi, ndina yelogwen salatndi. Ngwulo ngwuk kat vat yiligandi. Ngwuk kat wan vat yiga liga ana kwutaa vatnyandi. Ngwuk kat yaliga nima vat nima vat ana ndi. Ngwuk ke vaaka liga. ⁵ Ngwuk maawut viyalindi, lingweyan God ndina nyangu kat tat wanda nyaangit tamba maawut siliwokngwuk waa yelavitigowun. Tamba God kupma wandi. Wuna nyangu ngwuk kat kwunapmak kat viyaluwa vak kat ke kai waa. Wupma ke yiga waa waweyan ngwuk ke vaaka liga. ⁶ Wun njambwi nyan ngwuk kat nimamba yelavika liweyan viyaigowun ngwuk kat. Wuna mbaapma yaliga nimba kat aywaa kwunapmak viyaligowun waa wandi God. ⁷ Kipmamba liga nyaek ndino ndina nyangu kat kwunapmak viyalignadi. God ngwuk kat viyalinda vak kat kai walapman yingweyan God ngwutna nyaek vla ligiyandi. ⁸ God ngwuk kat viyalapman yindeyan ngwuk yelavikiyangwuk. Nin Godna nyangu ana nin. Nat nyana nyangu nin waa yelavikiyangwuk. ⁹ Nina kipmamba liga yaek nin kat kwunapmat viyalindi maa ana kai walinin. Ndina kwundi wutinin. Nina nyinangwupmba liga nyaek nin kat kwunapmak viyandeyan wukiyanin. Wutneyan apma vat tigianin. ¹⁰ Nina kipmamba liga nyaek

mat nyangu linin maa nin kat ndina maawupmba yelavitaa viyalindi. Nina nyinangwupmba liga nyaek nin kat kwunapmak viyaligandi. God nin kat kwunapmak viyandi maa nin apma vat yetigliyanin. ¹¹ Nin kat kwunapmak viyalinja njimbla ana solat silinin. Nina mbangi kilipangi yindi, nin kwo lililnin. Nyaek viyala vak kat yelavitaa ngini apma vapmba yetigliyanin. Tagula maawutno ligiyanin.

YIGA YETINGWA VAK AVI NGWULA

¹² Wan vat yandeyan ngwula mbangi kilipangi ke yinda. Ngwuk man taamba kangit yiga ava kiyalaa tindi yetiga nyan vla ke yetilingweya. Ngwutna ava tagula vat tindi, Godna njivwa kwukiyangwuk. ¹³ Yiga yetingweya vak ngwuk avla kwunak ngwula. Kavle vat kita lindeyan tagula maawut tapma nimba kavle yigiyandi. Ngi kat tiga wan kavle vat kwagala ngwula. ¹⁴ Nat nimba kat apma vat yiga yeti ngwula. Ndi kat ke waleaga. Wan apma vapmba yetilapman yigiyaa nimba njambwi nyan kat ana vigiyandi. ¹⁵ Ngwut avi ngwula. Ngwula kita nyan God awagapma kwiliga apma vak mbaa kwagalandi. Kavle vat ngwutnamba mbaa tilandi. Kavle vat tindeyan ngwutna nima sakwat nimbanma maawut kavle yigiyandi. ¹⁶ Ngwutna nat nimba tamba la nyan Iso kavle yila kavle vak vla mbaa yilandi. Ndi njambwi nyan God kwiya nda kalvak kat kai waa yilindi. Ndina mbanginana nda kat mina nima vat yelavika lindi. Kiginda kuvut klala God ndi kat kwindeya nda kat awat ndina sambu kat wokwindi. ¹⁷ Wokwilaa wungi wokwinda

nda kat nglaga klavat wandi. Wan nda klandeya yambi kai. God ndi kat tamba kai wandi. Wan nyaangit tamba viga wuka liganin. ¹⁸ Tamba la Juda kat God ndi kat nduwimba liga mbutndi. Wan nduwimba ya vitindi, nimamba kulun walaa mwutolo kwutindi. ¹⁹ Ndina waamba kwutna kwundi wuka Godna kwundi wutindi. Wan kwundi wuka vaaka liga wan vat nat samat ke waa waa walindi. ²⁰ God waa kwundi wupmak kat vaaka lindi. God wan nduwi kat njambia taagandi. Wan nduwimba ndu nyan kita nat kiginda wotega veinjeyan wundiki nda kat vatnya waa wandi God. ²¹ God ndi kat ya vak kat vilaa maawut viyalindi, nimamba yelavika lindi. Moies ndino wandi. Wan vak vilaa wuno ava plaga vaaka ligowun waa wandi Moses. ²² Nin God kat yaneya njsmbla ana vaakiyanin. Kapma vatna. Nin kipmamba liga nduwi ana yaliganin. God tiga ngepma nyinangwupmba ligandi. Wan ngepma nyinangwut tiga Jerusalem walinja ngepma nin yaliganin. Wan ngepmana nat si Saion. Niama nglei sakwat enselonala nyinangwupmba ligandi God. ²³ Godna mbaapma tak wuleia nimba ndino nyinangwupmba yisolaa ligandi. Ndi Godna tak njanda nyangu vla ligandi. Ndina si nyinangwupmba liga lavu nyingamba piliwutndi, tigandi. God ndino ndinyangu kat viga siga nagugiya nyan ndino ngi liga. Godna mbaapmamba liga kiaya nimba ndina kait wungi liga Godna ngepmamba. Ndina kait apma vat tigandi. ²⁴ Jisas ndino wungi liga. Ndi God nin kat mbuta apma kupi nyaangit

kiya nyana. Nin kat tiga kiyandi maa ndina yelogwen salatndi. Tamba Ebel God kat kwunapmat vatnya ndana yelogwen Godna nyingi maawut samat kwunatndi. Jisas kwiya yelogwen ndina nyingi maawut aywaa kwunatndi.

²⁵ Wan apma nyaangit mbutiga nyan Godna. Ndi kat ke kai wangwa. Tamba la Juda kat Moses God waa nyaangit mbutindi. Ndi kat kai waa la nimba ndi kavle yindi. Nino wupma nyinangwupmba liga nyan nin kat mbutiga nyan Godna. Ndi kat kai waneyan kavle glei yigiyanin. ²⁶ Sainai walinja nduwimba liga God tamba la nimba kat mbuta njismbla kipma yinaw kwutindi. Ndi wandi. Tat wowun maa yinaw kwutindi. Ngini wowun maa kipma nyinangwut yinaw kwukiyandi waa wandi God. ²⁷ Wan ndinai buta nyaangitna angwa kingiyan. Yinaw kwukiyandi waa wanda vla wan nda kipma nyinangwutno ngiligiyandi. Njimbla njimbla ligiyyaa nda mina kwo ligiyandi. Kan God kwutndi, viga lina nda aywaa ngini ngiligiyandi. ²⁸ God nin kat kwindaya vat wan njimbla njimbla ligiyyaa nda. Ngi kat tiga God waa apma nyaangit kat nimamba yelavika ndina njivwa nimamba kwukiyanin. ²⁹ Nina njambwi nyan mat nyan ana ndi. Nimamba kwanda kwanda kat vitiga ya vla ligandi.

13

NAT NMBA KAT KWKUNAKA APMA VAT YETI NGWULA

¹ Awat sowat maawut yelavika kwunatingwa vak ke kwagalaga. ² Kapma ngepma nimba ngwuk kat yandi maa kiginda agwi ngwula.

Tak nat nimba wupma yinjan ensel kat kiginda kwilindi. Ndi ensel ndi waa ana yelavika viga lindi. Ndi ndinyangu ndi waa yelavika kiginda kwilindi. ³ Kalabusma liga ngwula mbaapma nimba kat nima maawut yelavika ali ngwula. Kallabusmba liga yelavika lingwa vak vla yelavik ngwula. Vatno liga nimba ndi kat nima maawut yelavika ali ngwula. Vatno liga yelavika lingwa vak vla yelavik ngwula. ⁴ Taagwa klalingwa vat apma vatna. Wan taagwa klalingwa vat simblan ke yiga. Yambisik yiga yetiliga nimba God ndi kat sigiyandi. ⁵ Kwanda kwanda nda klavak kat ke yelavika yetiga. Klangwa nda yigumba kwutaa ligiyangwuk. Tak God nin kat wandi. Ngwuk kat ana kai waa kwagalagiyowun wandi God. Ngi kat tiga manda kat nat nima sakwat nda kat kwakiyanin. ⁶ Tamba la nyan mbuta nyaangit nino mbupmat wanin.

Njambwi nyan wuna laks kwaligandi. Nat nyan
wun kat
vat yivat tindeyan ana vaakiyowun waa tamba
la
nyan mbutndi.

⁷ Tak ngwuk kat wan apma nyaangit mbuta nimba god waa nyaangit kat maawupmba yelavika yetinja vak kat yelavik ngwula. Maawut ke tiviga. Tak ngwuk kat viga lindi. Mbambala ndi tamba kiyandi. Yetinja vak vla ngwuk yeti ngwula. ⁸ Nina njambwi nyan Jisas Kraist mandip mandip nyaangit ana mbutindi. Mbutinda nyaangit vla mbambala ndi wumba mbutigandi. Ngini nimbun wumba nyaangit mbukiyandi.

9 Mandip mandip nyaangit mbutiga nimba ndina nyaangit ke wuka yetingweya. Ndi kigindana njambia mina taagaligandi. Wan vak nina maawut ana kwunakiyandi. God nin kat awagapma kwilinda vak mina nina maawut kwunakiyandi. **10** Ndi Judana vapmba kwanda kwanda nda kat vatnyaligandi God kat kwunapmak kat. Kwanda kwanda vatnyala God kwilaa nat wimbu kindi. Nin Kraistna mbaapma nimba nin kat tiga Kraist kiya vat Godna nyngi yiga linda maawut kwunatndi. Nin Kraistna mbaapmamba tiga nimba Kraist nin kat tiga kwunatinda vak vla ana ndi wupma kwunatigandi. **11** Ndina vak kingiyan. Kwanda kwanda nda vatnyala ndina yelogwen awmba kwalalaa ndina Hetpris God ta ngay wuleila God kat kwilindi. Wan vatnyanja ndana ava wimbu ngepma kwagalalan alagumba yamba tulindi. **12** Nina njambwi nyan Jisas nino ndina yelogwen salatndi. Nina kavle vat kat tiga ndina yelogwen salatndi. Nina kavle vat njangilaa nin kat tiga Godna nyngi maawut kwunapmat ndina yelogwen salatndi. Ndi kat ngepma kwagalalaa kalilaa algumba kdiwai krosmba ndi kat kaalandi. **13** Ndi ngepma kwagalalaa yinda vla kipmana kavle vat kwagalalaa nino nin kat kwinda njwwa kwuka yigiyarin. Ndi kat njika walinja vak vla nin kat njika wanjeyan wovuna. **14** Kan kipma njimbla njimbla tineya ngepma ana ndi. Ngini njimbla njimbla tineya ngepma kat yelavika ligarin. **15** Tamb la nimba Juda God kat kwiya vat vla nino Jisas kwuta yambimba yala God kat vilaa nina kwundimba ndina si kwutaa

njimbla njimbla katsoligiyaniñ. Ndi kat sivu kiga waligiyaniñ. ¹⁶ Nat nimba katapma vat yiga ndi kat kwunatingwa vak kat ke maawut tiviga. Wan vak yingweyan God ngwuk kat viga woviyaguga ligiyandi. Tak Juda kwila nda kat woviyaguga linda vla ngwuk kat woviyaguga ligiyandi.

¹⁷ Ngwutnogwinala tiga Godna njivwa kwutiga njambwi nimba waiga vak awuk ngwula. Ngwutna maawut kat kwunapmak tigandi. Kwunapmak tilina vak ngini God vilaa siga nagugiyandi waa yelavika lindi. Ndina kwundi wuka lingweyan ndi solat siga apma njivwa kwukiyandi. Ndina kwundi wutapman yingweyan ana solat siga njivwa kwukiyandi. Wan kwutinja njivwa kwagalagiyandi. Kwutinja njivwa ndi kwagalanjeyan ngwuk kavle yigiyangwuk.

APMA VAT TINJANGAT WANDI

¹⁸ Nin kat tiga ngwuk God kat wagala ngwula. Kavle vat yiga yetivak kat nin kai wanin. Apma vat mina yiga yetivat nin maawupmba yelavkia liganin. ¹⁹ Ngwuk kat vivat yavat tigowun. Tak yivat tiwa yambi kita nda wun kat tagwendì, ana yiwan. Ngwuk God kat wagalangwut maa yambi kwunakiyandi wun kat. Ngi kat tiga wagala ngwula waa ngwuk kat wowun.

²⁰ God nin kat apma tagula maawut kwiligidì. Tak wandì maa nina njambwi nyan Jisas kiyala ligi laatndi. God nin kat kwiya nyaangit ndinai nin kat kiya. Wan nyaangit njimbla njimbla tiligiyandi. Kiyaga yaa nyaangit nin kat mbuka ligi wundumbu yindi maa ndina yelogwen nin kat

njangindi. Ngi kat tiga Jisas nina mbaapma kat njambwi liga viga la nyana. ²¹ God ngwuk kat kwunatndangat wowun ngwuk kat. Kwunatndi maa ndinai yelavika liga vapmba apma njivwa kwukiyangwuk. Ndina maawupmba ngwuk kat kwunatndangat wowun. Ndi Jisas Kraist kwiya yelogwemba ngwuk kat njangiga kwunakiyandi. Kraistna si kwutaa katsogiyanin. Njambwi nyan tinda vak ana ngiligiyandi. Apma nyana.

NGINI LA NYAANGIT

²² Nina kita mbaapma nimba ngwuk kat piliwukwa nyaangit awuk ngwula. Nima sakwat nyaangit aa ndi piliwukwa. ²³ Nina mbaapmaba la nyan Timoti kalabusmba lindi maa ndi kat kwagalandi. Ndi kwo ligandi. Wunai liga kava kwiyatapman yandeyan ngwuk kat vivat an yaiga. ²⁴ Ngwutna mbaapma liga njambwi nimba kat ndi kat wuna si waga apma nandinya awa ngwula. Wunai liga kava Itali walinja kavamba liga Godna mbaapma nimba ngwuk kat apma nandinya waligandi. ²⁵ Ngwuk apma vat ali ngwula. Ngiyambak.

GOD WAA NYAAGIT
**The New Testament in the Iatmul Language of Papua
New Guinea**
Nupela Testamen long tokples Iatmul long Niugini

Copyright © 1975 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Ngepma Kwundi (Iatmul)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-12-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

b9b92e46-2e7b-584e-a145-60c7cfcc1e68